

נ ג ד ע ה א ר ז

עם גמר עריכת החומר לדפוס, באתנו הידיעה כחתף, על פטירת מנהיגנו הנערץ והדגול, נשיא המזרחי העולמי רבי מאיר בר אילן (ברלין) ז"ל.

הידיים רוטטות והמכה עדיין טריה, מלתת הערכה מלאה על אישיותו הגדולה והנפלאה של האי גברא רבא, על מפעליו הכבירים ועל פעולותיו הברוכות והפוריות בכל השטחים, ביהדות, באומה, ובארץ. הננו רק להביע בקוצר מלים מעל דפי הקבץ הזה, את צערנו, יגוננו ואבלנו, אבל כל משפחת בית ישראל, על העדרו ועל האבדה הקשה שאבדנו, שאין לה תמורה.

הרב בראילן, לא היה דוקא בר אילן, בנן של קדושים, הגאון הצדיק הנצי"ב מוולוז'ין, אשר ספג ממנו — תורה ויראה, חכמה ותבונה, אלא גם בעצמו היה אילן גדול, ארז אשר שרשיו וזחיותו בקרקע־השיתין של היהדות, בראבהן וגם אבהן בעצמו. איש האשכולות היה, „איש שהכל בו“, איש שרכז בקרבו כשרון נפלא וגאוני. שנדיר למצוא דוגמתו. איש שלפת בכחו — ובחבונתו את עמודי התורה, היראה, החכמה והתבונה גם יחד. ועם זה איש הפעולה והמעשה, ללא לאות וללא מנוחה.

איש החזון והמעוף הרחב, החושב וההוגה מחד, ושופע מרץ, יזמה, חריצות ומסירות מאיזך. דוגמא קלסית לעסקן צבורי נאמן, קברניט ספינת ישראל ומדברנא דאומתא. מנהיג בחסד עליון, וסמל האהבה והקירבה־הנפשית לכל אדם, אשר נברא בצלם, עדין הרוח וזך־הנפש. כל הסגולות הללו נאצרו בקרבו, והיוו את הווית חייו ונתיבי דרכיו.

ומעל לכל — איש התורה היה. פעל ביתר שאת ועוז. בה ובעבורה, להגדילה ולהאדירה, להפיצה ולהרביצה בשדרות הרחבות של עמנו. ודאגתו היחה נתונה לכל צורות החינוך לתורה, מן החנוך העממי הדתי, עד לישיבות קטנות וגדולות, בתי היוצר לנשמת

האומה. מכאן יזמתו וערותו לכנוסיס לחנוך הדתי, לשפורו ולשכלולו, מכאן יצירת רוחו — „מפעל החורה“, המוסד לתמיכה ועזוד לשיבות ומוסדות התורה, ויצירותיו הנפלאות של „האנציקלופדיה התלמודית“ ו„הוצאת ש״ס ארצישראלית“. כל המפעלים והפעולות האלה, שהמנוח הנערץ התמסר להם, נבעו ממקור אחד. ממעין בלתי פוסק אחד; אהבה וחבה. מסירות ללא הפסק, לתורה וללמודה, לחזוקה ולהתבצרותה בעם ובמדינה, ובזה קנה את עולמו.

איש התחיה היה, כולו אומר תנועה ועבודה למען תחית העם והארץ, יובל שנים השקיע את כחותיו, מרצו, לשדו, אנו ועוזו, למען ציון ומקראיה. למען — גאולת האדמה מידי זרים, ולמען הפרחת שממותיה ע״י בניה הבונים, הרדים עם אל ועם קדושים. איש מלחמה היה, על שלמות הארץ, לגבולותיה ההיסטוריים שנקבעו בתורתנו הקדושה, ועל שלמותה של ירושלים עיר קדשנו, בירתנו הנצחית, עיר בה דוד חנה. ועד נשימתו האחרונה ממש לחס בעדה בכל לב ונפש.

כזה היה האיש, ובהעדרו חשך עולמנו, התנועת, הצבורי, נדם הלב הגדול שהלם בלי הפיגות, והועם הזוהר הפלאי שזרם בשפע על כלנו ולנו!

שמו ינון לפנינו לעולמים, וזכרו לא ימוש מקרבנו, נלכה בדרכיו אשר התוה לנו, ונהנה מזיו אורו אשר האיר לנו כל ימי חייו עד שנזכה לאורו של משיח.